SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 207. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 27, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 27-го ЖОВТНЯ 1990 Ч. 207. РІК XCVII

ПАРЛЯМЕНТ ЗАКІНЧИВ ОБГОВОРЕННЯ ЗМІН В КОНСТИТУЦІЇ

Київ (УНІАР, УПА). — Тут у середу, 24-го жовтня, на сесії Верховної Ради України народні депутати завершили обговорення закону про внесення змін і доповнень до конституції України.

Зміни внесено до статтей 7 і 112. Стаття 7 забороняє діяльність партій та організацій, що прагнуть недемократичним шляхом змінити конституційний лад, а також посягають на територіяльну цілісність України чи розпалюють міжконфесійну або національну ворожнечу. Стаття 112 закріпила положення про деполітизацію Конституційного Суду, члени якого не мамуть права бути членами будь-яких партій і кандидувати до Верховної Ради України.

Депутати обрали також Конституційну комісію, до складу якої увійшли понад 50 парляментаристів. Комісія розроблятиме проєкт нової конституції України. Головою комісії обрано Леоніда Кравчука. На пост головного редактора нової газети вищого законодавчого органу України призначено народного депутата Сергія Правденка.

Наступне засідання сесії Верховної Ради України відбудеться після закінчення 2-го з'їзду Руху, тобто 29-го жовтня.

РОЗПОЧАВСЯ ДРУГИЙ З'ЇЗД РУХУ

Київ (УНІАР, УПА). — Тут, у четвер, 25-го жовтня, у Палаці Культури „Україна", в якому традиційно відбуваються з'їзди Комуністичної партії та інші офіційні імпрези, в год. 11-ій за київським часом відкрився 2-ий З'їзд Народного Руху України.

Перед початком конґресу пролунав гимн „Боже Великий, Єдиний". З'їзд благословив Патріярх Київський і Всієї України УАПЦ Мстислав. Голова Руху Іван Драч проаналізував сучасну суспільно-політичну ситуацію в Україні і окреслив завдання Руху на нинішньому етапі. Різка критика прозвучала з його вуст на адресу імперської політики Москви.

Делегати обрали комісії з'їзду. Секретаріят з'їзду очолив Володимир Мулява. Мандатну комісію — Юрій Цеков, Редакційну комісію — Віталій Дончик, голова президії — І. Драч. Згодом розпочалися виступи і привітання делеґатів та гостей з'їзду. Бурхливими оплесками зареаґували присутні на виступ голови Білоруського народного фронту Зенона Позняка, який гостро скритикував пропозицію російського письменника Олександра Солженіцина щодо національного питання.

Єпископ УГКЦ Юліян зачитав привітання від Митрополита УГКЦ Володимира Стернюка. З'їзд закінчиться 28-го жовтня.

ЗАКОНИ ЦЕНТРУ ШИРЯТЬ ХАОС

Москва. — В середу, 24-го жовтня, Верховна Рада СССР постановила, що загальносоюзні законодавчі акти мають пріоритет над законами окремих республік, що входять до складу СССР.

Новий закон СССР вступив в силу зразу ж після його прийняття і повинен діяти до того часу, поки не буде укладений новий союзний договір між республіками — договір, який так прагне підписати центральний уряд на чолі з президентом Михайлом Ґорбачовим.

Обговорення нового закону відбулося в обох палатах совєтського парляменту бурхливо і з зацікавленням. Головним чином воно зосередилось навколо статті, яка закріпила б за Ґорбачовим право звільняти місцевих високопоставлених осіб, які не підкоряються загальносоюзним законам. Рада національностей прийняла новий закон, відмовившись включити в нього вказану статтю, тоді як Рада союзу схвалила закон без застережень. Пізніше обі палати мусіли шукати компромісовий варіянт, який, хоч і був прийнятий, але не задовільнив нікого.

Прихильники Ґорбачова заявили, що з прийняттям нового закону повинна закінчитися „війна законів", яка почалася після того, як практично всі совєтські республіки в тій чи іншій мірі проголосили свої автономії.

На думку кореспондента Ассошіейтед Пресс, втілення в життя ґорбачовського нововведення може наштовхнутися на сильний спротив республік. Не можна ґарантувати, що „конституційна криза", яка почалася в Совєтському Союзі, буде подолана.

Політичний опонент Ґорбачова, голова Верховної Ради РСФСР Борис Єльцин та інші активні „реформатори" виступають проти унітарної системи країни, крім двосторонніх політичних і економічних договорів між республіками. Лише в такому аспекті, на їх думку, може йти мова про федерацію чи конфедерацію республік в рамках країни.

РАДА БЕЗПЕКИ ООН ЗАСУДЖУЄ ІЗРАЇЛЬ ЗА ВБИВСТВА

Ню Йорк. — Агентство Ассошіейтед Пресс повідомило, що З'єднані Стейти Америки приєдналися до резолюції Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, яка засуджує Ізраїль за вбивства палестинців на Храмовій горі 8-го жовтня цього року, а також за відмову Ізраїля співпрацювати з комісією ООН, яка мала б докладно прослідити цей трагічний випадок. Як відомо під час зудару загинуло 19 палестинців, переважно молоді, і 150 були поранені.

Навіть особисте звернення президента ЗСА Джорджа Буша до прем'єр-міністра Ізраїля Їцака Шаміра не переконало ізраїльський уряд, що без переведення слідства на Ізраїлеві все залишиться пляма „вбивців" тим більше, що цю справу зручно використовують Палестинська Визвольна Організація і деякі арабські держави.

Якщо йдеться про те, що З'єднані Стейти Америки приєдналися до осуджуючої Ізраїль резолюції, то ізраїльські чинники вважають, що це була виїмкова ситуація, тісно пов'язана з подіями на Близькому Сході, і ЗСА були змушені засудити випадок, щоб зберегти цілою так звану коаліцією арабських держав, які вислали свої війська до Савдійської Арабії проти Іраку, чи допомагають грішми і нафтою облегшити кольосальні витрати Америки пов'язані з висилкою 240,000 своїх вояків, воєнну фльоту й масу іншої зброї на Близький Схід. Тепер наступило ще додаткове рішення про висилку до Савдійської Арабії додаткових 100,000 вояків, і ця акція знову ж зв'язана з великими коштами.

У зв'язку з цими випадками, кажуть ізраїльські офіційні речники, представники ЗСА в Раді Безпеки ООН стали перед вибором: наставити проти себе арабський світ, або прилучитись до резолюції. В Єрусалимі розуміють, що проблема не була простою до розв'язання. Ізраїль є найбільш надійним союзником ЗСА на Близькому Сході, але Вашінґтон потребує тепер підтримки Єгипту, Савдійської Арабії, Сирії та інших держав заанґажованих в антиіркську акцію.

Тому, що деякі члени Ради Безпеки ООН, зокрема британці, заявили, що резолюція має символічний характер, Ізраїль втратить дуже багато, якщо не дозволить на міжнародне слідство, або відмовиться співпрацювати з комісією Ради Безпеки, — заявили політичні спостерігачі.

Зрештою події тепер цілковито змінилися. Ізраїль герметично замкнув окуповані арабські землі, поставив військо на переходо-вих пунктах і араби, зокрема, палестинці, опинилися в полоні. Навіть ті, які офіційно працювали у східній частині Єрусалиму не мають права порушувати поліційного кордону. Виглядає, як заявив дипломат Сирії, що Рада Безпеки буде змушена знову займатися ізраїльською проблемою, тим разом з більшою шкодою для Ізраїля. В арабському світі вже чуються голоси не тільки протесту, але закликів до війни проти Ізраїля. Можливо у зв'язку з цим ЗСА вирішили вислати на Близький Схід додаткових 100,000 своїх вояків, щоб розраховувати більше на свою армію у випадку потреби.

ВІДНОВЛЯЄТЬСЯ ТОВАРИСТВО „ПРОСВІТА"

Львів. — Товариство Української Мови ім. Тараса Шевченка було відроджене у Львові 13-го червня 1988 року. Воно згуртувало навколо себе національно свідомі сили, які згодом створили Рух, добилися перемоги Демократичного Бльоку у виборах, тепер очолюють змагання українського народу за національне відродження й будівництво самостійної української держави.

У Львівській обласній організації ТУМ діє 1,141 осередок, 31 міське і районне формування, які об'єднують понад 80,000 членів.

Минулого місяця відбулася друга звітно-виборна конференція ТУМ. Голова Роман Іваничук, народний депутат України, виголосив промову, головні ідеї якої покладено в основу майбутньої діяльности ТУМ. Він згадав про традиції старої „Просвіти", яка була створена в Галичині й поширилась по всій Україні. „Вона вже врятувала нас один раз від темряви", — сказав Р. Іваничук. А сьогодні ми повинні скористати з її досвіду".

Р. Іваничук запропонував назвати організацію Товариством Української Мови „Просвіта" ім. Тараса Шевченка. Делеґати конференції підтримали пропозицію про повернення товариству назви „Просвіта", наголошуючи необхідність зосередити його діяльність на просвітянській роботі.

Від лютого 1991 року Товариство Української Мови „Просвіта" ім. Тараса Шевченка видаватиме газету „Слово", передплатний індекс якої 61021.

Суд в Москві почав розглядати обвинувачення Калуґіна

Москва. — Аґентство Ассошіейтед Пресс повідомило, що у вівторок, 23-го жовтня, суд в Москві почав розглядати справу обвинувачення КҐБ у злочинах, що їх видвигнув і поширив колишній генерал цієї інституції Олег Калуґін, і скаргу на нього теперішнього керівника КҐБ Владіміра Крючкова. В залі суду зібрані москвичі підбадьорували адвоката Боріса Кузнецова, який боронить справи Калуґіна, і перебивали тупанням ніг і вигуками адвоката КҐБ Віктора Алексеєва. Останній пожалівся судді, що він в такій атмосфері не може спокійно арґументувати і представляти свою справу і просив, щоб суддя закликав слухачів до спокою, або до залишення залі.

Як відомо, О. Калуґін вислужив в КҐБ 32 роки, при тому 12 років перебував в З'єднаних Стейтах Америки в ролі керівного розвідчика. Одним із важливих завдань Калуґіна в ЗСА було шукати серед американців за людьми слабого характеру і вербувати їх на службу совєтської розвідки. В такий спосіб він приєднав до цієї служби колишнього моряка ЗСА Джана Вокера та багатьох інших і за це був нагороджений.

Переслідування і обвинувачення Калуґіна зі сторони КҐБ почалися в червні цього року, коли він заявив, що КҐБ зумисно зупиняє процес перебудови і демократизації в СССР і по давньому займається розвідчою роботою. Згідно з обвинуваченням Калуґіна, В. Крючков дав засекречене розпорядження припинити всяку співпрацю з ним, відібрати в нього не тільки генеральське звання, але й генеральську пенсію. Процес буде цікавим, бо суд хоче знати хто властиво дав зарядження звільнити Калуґіна і припинити виплату пенсії. Справу прокуратури веде старший слідчий у особливо засекречених справах полковник юстиції Владімір Матус.

Сам В. Крючков в суді не з'явився, а його адвокат заявив, що Калуґіна позбавила звання генерала Рада Міністрів СССР, а вже після того автоматично уряд фінансів припинив виплачувати пенсію. Натомість адвокат Калуґіна сказав, що він має докази, що Рада Міністрів ніколи не займалася справами Калуґіна, а звільнив його сам Ніколай Рижков на прохання В. Крючкова. Чимало документів були зфабриковані в лябораторіях КҐБ, які мали б доказати, що Калуґін зраджував державні таємниці.

Слід підкреслити, кажуть західні спостерігачі, що Крючков працює давніми незаконними методами Юрія Андропова, порушує де тільки можна законодавство країни, веде шпигунство навіть проти ЗСА, наглядає над закордонними відвідувачами, туристами, дипломатами, журналістами та іншими.

В СССР розв'язали центральне управління профсоюзів

Москва. — Совєтське пресове агентство ТАСС повідомило, що в середу, 24-го жовтня, перестало існувати Центральне управління професійних спілок СССР. Делеґати 19-го З'їзду погодилися на припинення діяльности існуючого на протязі 70 років профсоюзу, бо на думку переважаючої більшости делеґатів, унітарна структура ВЦСПС не дозволяє вирішувати питання соціяльно-економічної оборони робітників в умовах обновлення совєтської федерації і переходу економіки країни на систему вільного ринку, — заявили керівники цієї організації.

Рішення про припинення праці Центрального управління профсоюзів прийнято після дводенних інтенсивних дискусій на з'їзді та виступу генерального секретаря ЦК КПСС і президента СССР Михаїла Горбачова, який говорив про ролю профсоюзів в совєтській „оновленій" спільноті. Більшість делеґатів, які представляли 140 міл. членів профсоюзів підтримували ідею створення нового „центру" профспілок, який пропонував би членство на добровільній базі для поодиноких осіб і реґіональних організацій, які мають свої статути і підпорядковуються союзним законам. Дехто пропонував навіть назвати таке управління „Загальною конфедерацією профсоюзів СССР". Голосування над цією справою відбудеться перед закінченням з'їзду. Тоді також будуть прийняті постанови про напрямні нового союзу.

Учасники з'їзду звернулись з формальним проханням до Верховної Ради СССР прийняти якнайскорше закон про профспілкові союзи, відсутність якого затримує створення нового Центрального управління профспілкового руху в СССР.

25-ий Відділ СУА включається в акцію допомоги жертвам Чорнобиля

Ню Йорк. — Потреба допомагати дітям і молоді, жертвам Чорнобиля наявно зрушила українців в діяспорі, які різними способами стараються прилучитися до цієї важливої справи.

Це спонукало новозаснований 25-ий Відділ Союзу Українок Америки в Ню Йорку влаштувати виставку картин і графіки Аркадії Оленської-Петришин, як також доповідь на тему „Мистецтво ідеї", дохід з чого призначений на допомогу дітям і молоді, жертвам Чорнобиля. Відкриття виставки відбудеться в неділю, 11-го листопада, в год. 1-ій по полудні, а доповідь в год. 2-ій в приміщенні Українського Конґресового Комітету Америки, 203 Друга авеню в Ню Йорку. Виставку можна оглянути в годинах: 1-5-та по полудні в суботу, 10-го і 17-го листопада і в неділю, 18-го листопада.

Пишуть про дітей Чорнобиля

Джерзі Сити, Н.Дж. — Добре редаґований тижневик, популярний серед жіночого населення Ню Йорку та серед власників крамниць із жіночим одягом „Women's Wear Daily", який присвячений моді, помістив в числі з 8-го жовтня цілосторінкову статтю зі знимками про дітей з Чорнобиля.

Авторка статті-репортажу Джілл Ферчайлд пише зі серцем та чуттям про дітей з Чорнобиля, які цього літа перебували за ініціятивою ЮНЕСКО, а як вона подає особливо совєтського амбасадора Володимира Ломейка, в Европі на вакаціях. Разом було 1,235 дітей, яких розміщено по Европі за допомогою скавтових організацій так по скавтових таборах, як і в приватних домах. Діти були у віці від 13 до 15 років, а з ними декілька перекладачів між 18 та 22-ма роками життя. Описуючи вірно долю цих жертв катастрофи та безнадійности невидимого ворога, яким є радіяція, авторка ні одним словом не згадує, що найбільше потерпіли від чорнобильської катастрофи українці, а лише пише про населення Білорусі, що, за її інформаціями, у 70 відсотках впали жертвою радіяції. Авторка репортажу була гостем у В. Ломейка та від нього дістала усі інформації про стан радіяції в околиці Чорнобиля та про дітей, яких він вибрав для перебування літом у Західній Европі.

У своїх висновках про наслідки цієї катастрофи авторка стверджує, що „ми всі є дітьми Чорнобиля".

Відбулося пленарне засідання президії УНРади і уряду УНР в екзилі

Бавнд Брук, Н.Дж. (УБІ). — Тут, у п'ятницю, 5-го жовтня в приміщеннях Дому Української Культури при соборі св. Андрія Первозванного відбулося засідання Уряду ДЦ УНР в екзилі. Засідання відкрив Іван Самійленко, голова Уряду. На засіданні Уряд разом з Президентом УНР в подробицях обговорили працю Уряду, склали проєкт бюджету та плян праці на 1990-91 роки.

В днях 6-7-го жовтня відбулося річне пленарне звітне засідання Президії УНРади і Уряду УНР в екзилі, скликане головою УНРади згідно з вимогами ст. 13/2 Тимчасового Закону ДЦ УНР в екзилі. В нарадах взяв участь Микола Плав'юк, Президент УНР, Михайло Воскобійник, голова УНРади, Зенон Городиський, секретар УНРади, Галина Сенишин, секретар-протоколіст і архівар УНРади та члени Президії: Антін Семенюк, Роман Барановський, Олег Волянський, Зеновій Туркало, Арсен Степанюк, Олександер Мельниченко, Борис Качуровський, Петро Крамаренко і Павло Лимаренко. Від Уряду УНР в екзилі взяли участь: Іван Самійленко, голова Уряду УНР, Михайло Пап, заступник голови УРяду, члени Уряду: Володимир Жила, керівник Ресорту культури й науки, Михайло Герець, керівник Ресорту крайових справ Юрій Іхтярів, керівник Ресорту внутрішніх справ, Володимир Марко, керівник Ресорту преси й інформації, Констянтин Луценко, керівник Ресорту фінансів, Степан Ворох і Всеволод Саленко.

На засіданні, згідно з вимогами Тимчасового закону, Уряд УНР складає звіт з діяльности, а Президія УНРади постановою надає йому вотум довір'я, або вотум недовір'я. Засідання Президії відкрив М. Воскобійник. Він у своєму програмово-інформаційному слові звернув увагу присутніх на потребу в Державному Центрі УНР і в усій українській організованій громаді виступати одноголосно та спільними силами допомагати Україні завершити процес суверенізації — поновлення Української Народної Республіки, як вільної соборної держави українського народу.

Після відкриття нарад Президії голова УНРади дав слово М. Плав'юкові, який у глибоко продуманому виступі змалював сучасний стан боротьби українського народу за державну незалежність, подав характеристику політичних сил, що ведуть цю боротьбу та вказав на сучасну ролю і характер допомоги, яку може і повинен дати ДЦ УНР українському народові в Україні й тут в розсіянні.

Після устійнення кворуму, потрібного для прийняття правосильних рішень Президією УНРади, прийняття порядку і правильника нарад Президії, Г. Сенишин, секретар-протоколіст, відчитала протокол із засідання Президії 16-го вересня 1989 року, який було прийнято з незначними доповненнями. Згодом М. Воскобійник і З. Городиський дали звіти про працю Президії за час від 10-ої сесії УНРади. У звіті вони окремо наголосили справу зв'язків з діячами з України, які в сучасних умовах змагають до відновлення української державности.

Найважливішою точкою другої частини порядку денного засідання були звіти голови Уряду, членів Уряду та голів комісій. Вичерпний звіт з діяльности Уряду УНР склав його голова І. Самійленко. Вказуючи на чималі труднощі, як брак людей до праці в різних галузях, він ознайомив учасників нарад також з чималими успіхами праці в ресортах закордонному (вислано кілька цінних політичних меморандумів), внутрішньо-українському й крайовому. Чимало уваги він присвятив організаційним і фінансовим справам. Він говорив про розбудову сітки Представництв ДЦ УНР в різних країнах поселення, про надання інформації і співпраці з українською громадою та про належну репрезентацію ДЦ УНР перед урядами країн поселення. Представництва ДЦ УНР повинні не тільки інформувати громаду про працю ДЦ УНР, але також організувати для цього центру моральну і матеріяльну підтримку. І. Самійленко вказував також на труднощі в завершенні повної консолідації на базі ДЦ УНР, шляхом притягнення до УНРади тих організацій, які ще досі стоять поза ДЦ УНР.

Окрему увагу присвятив голова Уряду питанням поглиблення зв'язків з тими силами відродження в Україні, які змагають до національно-державної самостійности в дусі принципів Української Народної Республіки. Уряд організував ряд поїздок з доповідями в більші громади українських поселень. На закінчення свого звіту він закликав усі сектори УНРади — виборний, номінаційний і політичний, — щоб вони на цьому важливому етапі праці Уряду УНР дали йому якнайбільшу підтримку з метою заповнити вакантні ресорти в

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ІРЛЯНДСЬКА РЕСПУБЛІКАНСЬКА Армія в середу, 24-го жовтня, заініціювала один із своїх найбільш жорстоких нападів за останні два роки, в якому загинуло сім осіб, а 37 було поранено. Виїмково жорстокий був цей напад тому, що ІРА цим разом примусили трьох посторонніх чоловіків в'їхати навантаженими вибуховим матеріялом і бомбами автомашинами в придорожні англійським військом стережені рогачки поблизу кордону між англійською Північною Ірляндією та Ірляндською республікою. В кожному випадку закладниками та запоручниками виконання наказу були цілі родини, чоловіків яких примушено виконати видиме самогубство, щоби рятувати життя своїх рідних. ІРА, після нападу підтвердила свою участь, підкреслюючи, що виконавцями були ті, яких вони наттаврували коляборантами. Тільки один з трьох згинув, а два інші втекли.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ обрав архітектурну фірму Геллмут, Обатат а Кассабаум з Ст. Луїс, Мо., щоби зробили пляни для кінцевого вирішення справи американської амбасади в Москві. Існують дві альтернативи: зруйнування недокінченої амбасади, будування котрої припинено після того, як відкрито, що ціла будівля була пересичена підслуховою апаратурою, та спорудження нової на тому ж місці або новий будинок на новому місці. Державний департамент тепер добивається дозволу в Москві на те, щоби могти уживати американський матеріял для спорудження будь-якого варіянту. Офіційні чинники твердять, що збудувати новий будинок на цьому ж місці коштуватиме найменше 270 міл. дол., а докінчити розпочату будівлю з призначенням на будь-які інші його використання та поблизу збудувати новий будинок амбасади може дійти до суми 350 міл. дол. Котрий варіянт буде обраний не відомо, але пов'язані із цією справою урядовці твердять, що подібної помилки не буде.

ЗСА РАЗОМ З ІНШИМИ членами Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй вдруге натаврували Ізраїль на те що він не погодився прийняти та співпрацювати з окремою комісією створеною ООН для розсліду причин вбивства 21 палестинця тому два тижні в Єрусалимі. Це одноголосне рішення Ради Безпеки вдруге за останніх 12 днів було відкладено на 24 години таки на прохання ЗСА, щоби президент Джордж Буш міг порозумітися з прем'єром Їцаком Шаміром і переконати його про співпрацю у цьому випадку. Одначе Ізраїль прохання ЗСА категорично відкинув і тим самим черговий раз поставив ЗСА у скрутне становище, — твердять дипломти обізнані зі справою політики Близького Сходу.

В АМЕРИЦІ

ПРИХИЛЬНИКИ ЗАКОНУ про громадських права-90, відкинутого президентом Джорджем Бушем у понеділок, 22-го жовтня, зразу ж відгукнулися на рішення президента, заявивши, що „Буш зрадив американську мрію", про расову рівноправність. Такими словами охарактеризував вето Президента негритянський проповідник Джессі Джексон, який виступав на пресовій конференції у Вашінгтоні. Дж. Джексон не просто критично поставився до рішення Буша, але й закликав всіх представників расових меншин активно відповісти на нього „масовим протестом", — демонстраціями, мітингами та іншими формами боротьби. Інший негритянський проповідник — Джозеф Ловері, президент Конференції християнського керівництва Півдня, виступив в Атланті, заявивши, що президент Буш не виправдав надій представників расових меншин. Усі вісім років правління президента Роналда Реґена негритянські активісти неодноразово критикували становище Р. Реґена у справі прав расових меншин. Вони думали, що з приходом до влади Дж. Буша становище зміниться до ліпшого. Цього, як твердять борці за права меншин, не сталося.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС вплинуло від членів УНС до середи, 24-го жовтня, 4,045 чеків — дивіденд, відсоткві від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

101,794.22

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Тел.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
чеки — money orders виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Зорганізована опозиція проти Ґорбачова

Уже віддавна відомо, що Міхаїл Ґорбачов втішається куди більшою популярністю поза межами СССР, як у межах імперії. Воно логічно і зрозуміло. На міжнародній арені існують проблеми, для розв'язування яких Ґорбачов потрібний і податливий на компроміси: справа редукції зброї, з'єднання Німеччини, криза в Перській затоці. Громадян імперії ці справи не цікавлять, бо для них на першому, другому і третьому місці стоїть погоня за харчами і предметами першої потреби. А що Ґорбачов від поверх п'яти років годує громадян обіцянками, які не здійснюються, то й зникло довір'я до нього, і люди щораз виразніше та голосніше виявляють своє невдоволення. У лютому цього року скасовано кардинальну точку совєтської конституції про партійно-державний монополь Комуністичної партії. Почали творитися нові партії й організації, як гриби по дощі. Занепад авторитету влади перекреслив межі між організаціями леґальними й нелеґальними. Хаотичні відносини в СССР довели до такого стану, що насправді єдиним тривким чинником в імперії є КҐБ. Ясно, що поверх 280-мільйонова маса громадян з таким станом не погоджується і Горбачов та Компартія падуть в очах цієї гущі щораз нижче.

Аґентство Ассошіейтед Пресс принесло широку вістку, що в неділю 21-го жовтня відбувся в залі одного великого кінотеатру у Москві з'їзд докладно 1,272 делеґатів від поверх 30-ти різних партій і організацій. У цій вістці Ассошіейтед Пресс називається Християнсько-демократичну партію, організацію ветеренів і совєтські робітничі спілки. З-посеред промовців на цьому зібранні називано тільки члена совєтського „парляменту" Юрія Болдирьова. Рішено об'єднати всі ті партії й організації в одну партію під назвою „Демократичний Рух Росія". Плятформа цієї нової організації — демократія, опозиція проти Ґорбачова і Ніколая Рижкова з вимогою їх димісії, суверенітет Російської Федеративної ССР, вільний господарський ринок. Виходить, що духовим лідером цієї нової опозиційної коаліції є суперник Ґорбачова Боріс Єльцин, бо тимчасова згода Ґорбачова і Єльцина на базі спільного пляну економічного оздоровлення, т.зв. „500 днів" — розлетілася, коли Ґорбачов зголосив власний новий плян, не подавши, коли той плян буде зреалізований. Єльцин заявив, що Російська Федеративна СРР сама оздоровлюватиме свою господарку і те саме заявила Верховна Рада України на своєму засіданні 3-го жовтня ц.р. З'їзд опозиційних партій і організацій не обмежився до самої декляраціі, а вибрав, так би мовити, виконавчий орган, який має виготовити конкретний плян опозиційної дії. У тому пляні береться на увагу можливість проголошення загального „громадянського непослуху". Пригадується історичний прецедент — застосування такої тактики в Індії у періоді її боротьби проти володіння Великобританії. Магатма Ґанді був проти кривавої революції, а тільки „громадянським непослухом" фактично виборов Індії стан повної державної самостійности.

Як у практиці виявить свою силу ця нова зорганізована опозиція проти Ґорбачова на терені Московщини і чи вона поширить свою діяльність і на терен всього Союзу — покаже недалека майбутність. Сам факт заснування такої організації свідчить про слабість режиму Ґорбачова. Дотепер голосно вимагали в Москві, щоб із свого посту зрікся тільки Ніколай Рижков, прізвища Горбачова не називано,— нині ім'я-прізвище Міхаїла Ґорбачова перестало бути табу.

Віталій Коротич, редактор популярного „Оґонька", бажав недавно Ґорбачову з нагоди признання йому нагороди Нобеля, щоб він, Ґорбачов, „пережив" теперішні труднощі „фізично і політично". Значить, Коротич допускає можливість, що Ґорбачов „не переживе". Не йдеться про особу, а про імперію і про режим. Звичайно, з особою лідера пов'язана доля очолюваної ним установи, в даному випадку імперії. Може після Ґорбачова буде гірше,— але тепер Ґорбачова і його кліки мають досить і на Московщині і в Україні.

Стефанія Гнатейко

НА ПОТРЕБУ ДНЯ

У зверненні до „зарубіжних українців", що було надруковане в „Літературній Україні" з 14-го квітня 1988 року, є заклик, щоб усі колекції, які стосуються українського мистецтва та культури, передати в Україну. Ця думка була висловлена в імені Товариства „Україна" та Українського Фонду культури. Поміркуємо, чи ця думка єдина усіх діячів культури? Що думають про це музейні працівники, мистці, архівісти, вчені, власники приватних колекцій?

Розпочнемо з музеїв. Протягом останніх двох років наш Український Музей в Ню Йорку звернувся до ряду музеїв на Україні у справі співпраці та обміну виставок. Яка думка керівників музеїв з цього питання? Для прикладу візьмемо один з багатьох листів, який надійшов до Музею.

Ось що пише у листі директор Львівської картинної галерії Возницький Борис: „Вже на наступний рік можемо запропонувати вам вибір: український портрет XVI-XVIII століть, рисунки старих европейських майстрів з музейних колекцій Львова, Львівська сецесія. Інші виставки за вашим вибором ми можемо готувати на наступні роки. Питання, які нас турбують: за чий рахунок буде здійснена переправа експонатів, їх страхування, прийняття наших працівників з виставкою."

Отже, бажання і зацікавлення музейників з України є чимале, бо кожна виставка — це ще один крок до більшої популяризації українського мистецтва у світі. Без сумніву, коли є такий осередок у Ню Йорку, його варто підтримувати і розвивати. У кожному музеї в Україні є цікаві колекції, експонування яких тут, в Амернці, притягне увагу сотень глядачів, а належна рекляма причиниться до популяризації нашого мистецтва. Коли західній глядач відвідує Україну, він може лише частково зорієнтуватися у тому, що зберігається у музеях України. Бо основна колекція збережена у фондосховищах і майже ніколи ни виставляється глядачеві. Лише маленька частка нашого мистецтва, експонована у постійній експозиції музею, доступна широкому загалові. Різні причини породжують такий стан: з одного боку бракує експозиційної площі, з іншого заідеологізоване суспільство. Візьмемо за приклад Національний Музей у Львові, заснований Митрополитом Андреєм Шептицьким у 1905 році. Музей і досі єдиний в Україні, де систематизовано зібране українське мистецтво, починаючи з княжої доби і до наших днів. З понад 80,000 експонатів в експозиції представлено лише біля 1,000 по таких збірках: відділ народного мистецтва, давнього (XIII-XVIII ст.), відділ XIX — поч. XX ст., та сучасне мистецтво. З 23,000 експонатів народного мистецтва, які збережені в музеї, в експозиції біля 500. Відділ давнього мистецтва експонує іконопис, рукописи, стародруки, різьбу по дереву, скульптуру із збереженням хронології, починаючи з XIII ст. і закінчуючи XVIII ст. Основний фонд цього відділу зберігається у Вірменському Соборі і він є основним фондом в Україні, у якому систематизовано зібраний та збережений період XIV — XVIII ст. по малярських школах, які були в Україні: Перемиській, Львівській, Волинській, Київській, Жовківській та інших. Відділ XIX початку XX ст. експонує лише мізерну частку того, що є у збірці.

Таким чином ці прогалини можна заповнити частково виставками. Але в Україні досі до жодної виставки не було надруковано належного каталогу. Наприклад, виставка „Українського давнього малярства і малярські школи" свого часу була закрита через три дні після відкриття, — і жодної згадки, — а така виставка промовисто говорить про розвиток нашої культури протягом століть. З цього можемо зробити висновок, що українське мистецтво неналежно спопуляризоване у світі і в Україні. Необхідно добре подумати нам усім спільними зусиллями про те, як важливо популяризувати нашу культуру. А мистецтво — один з могутніх чинників — і музеї відіграють у цьому першочергову ролю. Пригадую з свого досвіду екскурсоведення. Приходять підлітки до музею. Спочатку таке враження, що їх нічим не зацікавиш, а згодом і сам собі дивуєшся, що за цю годину можна передати найголовніше — любов і шану до своєї культури. Така дія мистецтва.

Хочу нагадати слова, які були звернені більш як півстоліття тому до громади, Управи Національного Музею у Львові: „Гряде дуже велика хвиля, коли то вся нація має стати остаточним будівничим свого власного культурно-національного вогнища, з якого вона сама могла би всьому світові гідно показати діла великі предків незабутніх і прекрасну в своїй скромності велич свого творчого духу в сучасності. Розбу-

(Закінчення на стор. 4)

ФКУ

РУХ ЗА ДЕРЖАВНІСТЬ

Кожний свідомий громадянин бажає допомогти новому рухові в Україні за самостійність та державність. Але виникає питання: в чому допомогти? Як зробити нашу допомогу кориснішою, ефективнішою і тривалішою?

Ліквідація наслідків довготривалої денаціоналізації, економічної експлуатації та ізоляції є в центрі уваги руху за державність України. Українське суспільство повинно осягнути самопошану, духовну та фізичну силу, щоб стати на ноги і позбутись накинених обмежень.

В Україні слушно наголошують, що змагання за державну незалежність потребує поглиблення національної свідомости. Вона необхідна і для ефективної економічної розбудови держави.

Допоміжну ролю у відродженні народу можуть відіграти українські наукові установи в діяспорі, вони бо займаються вивченням джерел, збереженням їх та розвитком української культури, а це дуже важливий фактор у відродженні національної свідомости й гідности.

Загальновідомо, яку широку наукову працю провадить центр студій україністики в Гарвардському Університеті. Український Гарвард — жива, молода установа: за два десятиріччя видано 36 наукових монографій (понад 13,600 сторінок друку), дванадцять річників міжнародного наукового журналу „Гарвардські Студії Українознавства", дев'ять томів пам'яток давньої української літератури у корпусі „Гарвардська Бібліотека Давнього Українського Письменства", вишколено десять докторантів-спеціялістів в ділянках української історії, мови і літератури, зорганізовано літні курси україністики, в яких навчалось більш як тисячу українських молодих людей, зібрано найкращу і найбільшу на Заході збірку українських книжок для наукового використання, організовано десятки наукових конференцій.

Наскільки ця наукова праця вплинула на відродження національної самосвідомости в Україні, можна довідатись з преси України, особливо з недавніх часів, коли її ще цензурували партійні чинники. Ще в 1987 році, коли нашу еміґрацію трактували там принизливо, київський тижневик „Літературна Україна" надрукував цілосторінкове інтерв'ю з професором Гарвардського Університету Григорієм Грабовичем про українську науку на Заході. Тоді вперше читачів поінформовано про еміґрацію у нормальному світлі. Хоч розмова зосереджувалась на науковій праці Українського Гарварду, але також включала відомості про інші установи, як наприклад, НТШ, Український Католицький Університет в Римі, про Енциклопедію Українознавства, пам'ятник Шевченка у Вашінґтоні — теми про які тоді ще не можна було писати. Київські автори не раз і сьогодні використовують Український Гарвард у дописах, щоб позитивно заговорити про діяспору. Створений українською громадою науковий центр у Гарварді став для них містком до української діяспори і арґументом, що еміґрація дала і дає Україні багато вартісного.

Цікавий приклад, як поширювали інформацію про діяспору на Україні, коли видавництва були контрольовані, є стаття у журналі „Україна" (ч. 46, 1989, ст. 11) „Американці українського походження: хто ж вони...". Вона насправді є рецензією на видання Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету „Етнічність і Національна Індентичність...", яке підготував д-р О. Воловина. Автор статті, співробітник Академії Наук УССР, Є. Камінський, пише, що „...[розглядатиме] виданий у Гарварді збірник наукових статтей, побудованих на аналізі й осмисленні результатів перепису населення у ЗСА 1970-1980 років...". На основі цієї книжки, він розповідає про українську громаду в Америці, її розташування, економічний стан, суспільні організації, парафіяльні школи, музеї тощо; його оцінка в основному позитивна.

У пресі України сьогодні пишуть про видання Українського Гарварду з нагоди ювілею тисячоліття хрищення України, тобто публікації „Гарвардського Проєкту". Київська „Літературна Україна", що вже виходить майже чвертьмільйонним тиражем, ще минулого року подала докладний проспект однієї частини Проєкту, а саме, „Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства", тобто пляну видання усіх найцінніщих українських літературних та історичних творів від XI до XVIII століть в оригіналах і в перекладах на сучасну українську й англійську мову.

У статті, що її написав д-р Олександер Мишанич з Інституту Літератури ім. Т. Шевченка при АН УССР, подано загальну характеристику творів запроєктованого корпусу і деталі про кожний том, що вже вийшов. „Гарвардська Бібліотека Давнього Українського Письменства", пише автор, „видається за пожертви окремих осіб, різних установ та громадських організації ЗСА...". Він згадує, що Гарвард готовий передати науковим установам і бібліотекам України певну кількість примірників видань. „Благородний жест, і чи маємо ми право його не

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про нашу молодь, що „нічого не варта"

На тему нашої української молоді тут у діяспорі, що не виповнила сподівань батьків та дідусів і бабунь, чується доволі часто — може аж надто часто. Мовляв, вони „замериканізовані", не мають ніякого відношення до України, зматеріялізовані, опортуністи — одним словом вони „нічого не варта".

Розуміється, що, як, звичайно, буває із узагальнюванням деяких стверджень, це не завжди відповідає правді, але коли вони вже раз „прилипнуть", важко їх позбутися та зчасом ми справді віримо, що так на ділі є.

А тим часом ніщо не є або чорне або біле, і тому узагальнювати поняття, яка є наша сьогіднішня молодь ніяк не можна, бо серед неї, як і в цілому нашому суспільстві, є різні характери.

Але старше громадянство, не зважаючи на те, все залюбки критикує і нарікає на наше молоде покоління, забуваючи, що ніхто інший, а саме ці старші є винні тому, коли молодь сьогодні не така, як би ми собі цього бажали. Найгірше однак в тому, що ми чомусь куди частіше критикуємо та нарікаємо на цю нашу молодь, а рідше шукаємо за доказами, що таки не є так погано. А вже зокрема чомусь нам — старшим — так важко найти, коли зайде того потреба, добре прихильне слово для наших молодших поколінь — хоча такого прихильного слова чи похвали вони дуже від нас потребують. Якось легше нам насварити, скритикувати, нарікати, як признати що наша молодь таки „щось варта".

Тому саме хочеться нам сьогодні поставити перед читачами цей другий бік медалі, на якій находимо ясну, зворушливу та оптимістичну картину молодих людей, вихованих і народжених в американському оточенні, а як патріотично та громадсько вироблених. А таких картин в останніх місяцях бачимо щораз більше.

Ось перед нами картки з привітаннями з Києва, Канева, Полтави, Львова, від наших різних молодих пластових друзів студентського віку, що цього літа мандрували Україною різними шляхами. В кожній із цих карток слова захоплення, подиву і підтвердження, що щойно там в Україні вони відчули себе повними українцями.

Ось маю все ще перед очима молодого знайомого з Ню Йорку, якого тут в метрополії світу ми ніколи не чули, щоб він розмовляв українською мовою, а який там, на Запоріжжі, не соромився своїх сліз зворушення від того, що переживав.

А ось тепер телефонує молодий друг Юрко, що також перебував з нами в Україні літом цього року. Хоче тільки сказати, що він щоденно заглядає в скриньку поштову за „Свободою" і вичитує точно всі вістки та репортажі з України. Він все ще живе переживаннями першої зустрічі з Україною і поважно стверджує, що як фахівець і докторант фізики хотів би переїхати в Україну, щоб там своїм знанням допомогти та там жити. Знаючи Юрка добре, я певна, що його бажання таке щире, як і його відношення до всіх життєвих проблем.

Але таки найбільшим оптимізмом наповнила мене довга розмова із Оксаною, ще однією із численних молодих подруг. Вона також відвідала Україну літом і тепер уже підготовляється на другий виїзд — але тим разом на цілий рік, щоб там у Західній Україні, з якої походять її батьки, навчати — як провадити малі підприємства. Без патосу, без голосних запевнень вірности Україні — вона їде щоб там своєю безкорисною працею допомогти. Коли кажу, що я горда за неї, вона інформує мене, що вона не одна. Вона може мені перелічити відразу принай мні десять товаришів і товаришок, які вже закінчили тут студії і готові негайно поїхати в Україну, щоб там допомогти в розбудові своїм фаховим знанням.

Даймо нашій молоді змогу збагнути духовість нашого народу, даймо їм час. А тоді побачимо.

О-КА

Роман Миколаєвич

ІСТОРІЯ РОДИНИ ЕМІҐРАНТІВ

Іван Данилюк, родом з галицького повіту Перемишляни, приїхав до Америки коротко по Першій світовій війні, коли в нас настали скрутні економічні обставини і біда змушувала багато наших людей еміґрувати за море. Катерина Осадца прибула сюди в той сам приблизно час з недалекої Підгаєччини. Живучи в Ню Йорку, вони пізналися і побралися. Їх перший син Богдан (Данусь), а другий на два роки молодший Аполінарій (Полінарко, або Палюсь). Так оце і родина Данилюків.

Жили вони, як і багато інших наших еміґрантів, в долині „Давнтавну", близько своєї церкви, де й була скупчена більшість наших людей, які щойно в пізніших роках почали розпливатися, переноситися в дальші передмістя. Батько працював як звичайний нефаховий робітник у готелі, але скоро пізнали його як пильного і чесного працівника, і шанували його і він їх шанував і тримався тієї праці до кінця життя. Катерина працювала принагідно і доглядала дітей.

Данилюк був дуже прив'язаний до всього свого рідного, що виніс з рідного краю, а саме — до релігії і мови. Його дуже боліло, як він бачив, як це все наші еміґранти часто і легко змінюють і переходять на чуже, англійське, уважаючи чуже за щось ліпшого-кращого, а своє за гірше. Він був цілком протилежної думки і заступався й обороняв своє. Коли діти дещо підросли і прийшов час на поважну шкільну науку, він з дружиною рішилися на поважний життєвий крок — цілком посвятитися вихованню дітей, щоб дати рідне крайове виховання, якого в Америці не можливо було здобути. Він залишився працювати в Америці, а жінка з дітьми виїхали назад до краю, щоб там, проживаючи серед своїх людей і посилаючи дітей до своїх шкіл, дістали вони своє рідне виховання. Так і зробили.

Оселилася мати з дітьми в Тернополі, де в околиці проживали її дальші свояки і де розташовані рідні школи і є можливості виховання. На передмісті, недалеко парку, купила невеликий дімок серед дерев, садів. Завела в себе кущі, город і багато різних квітів. Тато залишився в Америці працювати і присилав гроші на прожиток.

Хлопці пішли до школи початкової, а відтак до гімназії „Рідна Школа". Були товариські і мали багато приятелів. А місцеві хлопці любили їх також, тих „американців".

Мати включилася теж в громадське життя в місті, в жіночі організації,— була діяльна в Союзі Українок, Захоронці. В Тернополі була музична школа, філія Львівського Музичного Інституту ім. Лисенка. Данилюки були музикальні і пішли туди на науку гри на фортепіяні й скрипці. Належали також до інститутської оркестри і брали участь у її виступах, граючи на смичкових інструментах.

Прийшов 1939-ий рік пам'ятний тим, що тоді почалася Друга світова війна. Ми сподівалися якихось зміни, які розпочав був Гітлер, а потім, як Гітлер домовився з другим можновладцем Сталіном, тоді ми не сподівалися більш поважних змін. Першого вересня того року вони обидва напали на Польщу і розділили її між себе. Гітлер зайняв західню частину, а совєти — східню, куди належала наша Галичина. Несподівано 17-го вересня перейшли граничну ріку Збруч і того самого дня зайняли Тернопіль своїми танками і змоторизованими частинами.

Почався режим большевиків поліційно шпигунського терору й переслідувань і винищування свідомих одиниць нашої громади.

В нашій гімназії настали зміни. Заведено шпигунську сітку, де змушувано учнів і вчителів доносити поліції — НКВД, на своїх товаришів та учителів.

Одного дня Аполінарій Данилюк прийшов зі школи додому перестрашений, розплакався і сказав: „Мамо, ми мусимо звідси виїхати, втікати". — Мати запитала, чому, що сталося, а він відповів, що йому не вільно про це нікому говорити, навіть мамі вдома. Мама настоювала і він врешті сказав, що НКВД викликало його до свого бюра і змусило підписати заяву, що він зобов'язується співпрацювати з ними і доносити, інформувати про всіх і все. Казав: „Я мушу доносити про своїх товаришів, учителів, знайомих і сусідів, і тим самим наражати їх на переслідування? Але вони грозили мені, залякували і попросто змусили, щоби я підписав". Але Данилюки мали те щастя, що вони були американськими горожанами. Мати поїхала до Львова до американського консула і розповіла все. Консул лише підсміхнувся, бо знав вже про інші такі справи. Мав їх більше — то не було перше. Заспокоїв матір, що справу полагодить і Данилюки будуть мати спокій. Совєти не чіпали їх, а пізніше дали змогу виїхати до Америки.

А скільки було таких, що тієї змоги не мали і були наражені на переслідування і просто знищення, якщо не виконували того донощицтва.

Данилюки приїхали до Ню Йорку до свого батька і нарешті зажили всі разом. Але не надовго. Була бо війна і синів взяли на службу в американському летунстві. Після війни Аполінарій скінчив студії аґрономії і дістав працю в Державному департаменті аґрикультури у Вашінґтоні.

Він робив гарне враження обличчям і поставою. Був високий, товариський, веселий, а передовсім знав мови, і тому перевели його до дипломатичної служби в Закордонному департаменті до служби в амбасадах. Був якийсь час у Варшаві. Відтак в Римі, де зв'язався дуже близько і щиро з томашніми нашими церковними колами і допомагав їм багато.

Потім вислали його до Москви, і то був найгірший час для нього. Він бачив забріханість совєтської системи і казав, що не міг дивитися, як американські дипломати у своїй наївності й необізнаності давали совєтам себе обманювати й використовувати на кожному кроці. Крім того виникли там якісь інтриги, для нього цілком ворожі обставини так, що Аполінарій боявся за свою безпеку: відчуваючи щось недобре, попросив своїх керівників, щоб його звідтам забрали.

В той час виявилася нова совєтська афера, скерована проти американської амбасади в Москві: совєти почали випромінювати на будинок амбасади якісь сильні радіяційні промені. Американський уряд вніс протест і тоді припинилося промінювання. Ціла справа була нібито полагоджена, але не вияснена як слід.

Данилюка, згідно з його просьбою, відкликано з Москви. Він приїхав до Вашінґтону. Але по якомусь часі появилась у нього недуга рака легенів і віддиховних органів, що спричинила його смерть у 1975 році на 54-му році його життя. Ніхто інший з працівників амбасади не захворів у той час, не помер. Нічого більше не досліджувано в тій справі і на тому справа скінчилася.

Ми, що знали ті справи ближче, не сумнівалися, що совєти відразу звернули увагу на українське прізвище Данилюка. Скоро розвідали, навіть ще з тернопільських часів, що він свідомий українець, добре обізнаний з ними та їхніми практиками і як такий був їм дуже невигідний, ще й член чужинецького представництва. Напевно рішили всякими способами позбутися його і те вчинили.

Так його досягла їхня злочинна рука.

У ПОНЕДІЛОК, 22-го жовтня, чехо-словацький парлямент усунув провідника Комуністичної партії зі своєї вищої палати після того, як його критика теперішніх реформ уряду викликала антикомуністичні протести в цілій країні. Усунення комуністичного провідника Васіля Могоріти було другим з черги, бо минулого тижня президент Вацлав Гавел звільнив з посту міністра оборони генерала Мірослава Вацека, а з тим передано після 40 років управління військових сил у цивільні руки.

Відбулося...

(Закінчення зі стор. 1)

Уряді УНР, як також збільшити фінансові засоби для праці ДЦ УНР, бо тільки при таких умовах можна виконати завдання, покладені на Уряд 10-ою сесією УНРади. Він звернув також пильну увагу на співпрацю з СКВУ.

Після звіту голови Уряду складали звіти ще й члени Уряду УНР. М. Герець подав дуже цікавий і вичерпний звіт із своєї повсякденної праці, поїздок в Україну, допомоги певним організаціям і особам, які стоять в першій лінії боротьби за права українського народу. Він підкреслив **зокрема** нав'язання корисних ділових зв'язків з окремими діячами Руху та їхніми організаціями, вказуючи на характер допомоги, яку ДЦ УНР може і повинен дати. Цікавий був огляд праці В. Жили. Він відбув численні поїздки по ЗСА, Канаді й европейських країнах, взяв участь в наукових з'їздах, виступаючи всюди, як член Уряду УНР. Він ширив інформації про ДЦ УНР серед своїх і чужих, писав статті й меморандуми, що торкалися українських справ, зокрема в ділянці політики, культури та сучасних проблем в Україні. Про працю Ресорту внутрішніх справ звітував Ю. Іхтярів. Він говорив про заходи в справі консолідації, зокрема про його зустрічі з представниками ОУН-р, які досі, на жаль, не дали позитивних наслідків. Короткий і цікавий звіт про працю Ресорту преси та інформації подав В. Марко. Він вказав на необхідність розбудови праці цього ресорту, на потребу висилки інформації та різних матеріялів в Україну, яка під цю пору їх дуже потребує. К. Луценко керівник Ресорту фінансів, подавши стан фінансів ДЦ УНР, підкреслив, ;що всі намічені пляни праці ДЦ УНР можуть бути виконані тільки при умові розкриття нових практичних методів організації потрібних фондів. Короткі звіти та інформації подали також члени Уряду С. Ворох і В. Саленко.

Після звітів відбулася **дискусія, в ході якої стверджено необхідність реорганізації** праці деяких ресортів України. У висліді цієї дискусії та об'єктивної оцінки успіхів і недоліків праці Уряду УНР, Президія УНРади схвалила постанову про вотум довір'я з подякою за виконану працю голові Уряду і його членам. З метою програмово унапрямнити працю Уряду схвалено внутрішні й зовнішні резолюції. У них зроблено підсумки положення в діяспорі і в Україні та накреслено невідкладні пляни праці Уряду на 1990-91 роки.

Про пекучі справи придбання фінансів та про бюджет ДЦ УНР широко доповідав С. Ворох, голова Бюджетової комісії. Він пред'явив учасникам нарад мінімальний бюджет для забезпечення скромної реалізації праці ДЦ УНР. Про справи бюджету говорив також голова Фінансової комісії УНРади, Антін Семенюк, людина великого досвіду в призбируванні фондів для ДЦ УНР. З цього приводу висловили свої думки В. Саленко і Арсен Степанюк. У всіх звітодавців, промовців і дискутантів проявлялася велика журба, чи на базі цих мінімальних фондів зуміє ДЦ УНР виконати свої історичні завдання. В дусі цих завдань М. Пап, заступник голови Уряду й голова Комісії **плянування,** розробив плян праці Уряду на 1990-91 роки. Цей плян базований на міжнародних, внутріншьо-українських і крайових умовинах, серед яких прийдеться Урядові УНР діяти.

Перед закінченням нарад, М. Плав'юк зробив підсумки своїх вражень із засідань Президії і Уряду УНР. Він вказав на живу, часто навіть палку, але наскрізь корисну виміну думок та на пляни праці, які при об'єднаних зусиллях та тісній співпраці Уряду з Президією та її комісіями повинні б багато причинитися до відновлення повної державної незалежности — Української Народної Республіки. Тісна співпраця української діяспори, її політичного і громадського секторів, а саме, ДЦ УНР і СКВУ, з визвольними силами сучасної України повинна наблизити день, коли ДЦ УНР зможе передати свої повноваження, дані йому актами 1917-1920 років, вільно вибраним установчим зборам самостійної соборної держави українського народу й ними покликаному урядові.

Закриваючи це ділове звітне річне засідання Президії УНРади і Уряду УНР, М. Воскобійник подякував Президентові УНР, членам Президії, голові і членам Уряду та побажав усім найкращих успіхів у виконанні покладених на них надій і національно-державних обов'язків.

Наприкінці слід згадати, що представники ДЦ УНР на чолі з Президентом, головою УНРади і головою Уряду, в суботу, 6-го жовтня, відвідали Патріярха УАПЦ Мстислава. Вони привітали його з вибором на Патріярха й побажали йому щасливої дороги до Києва, столиці України, а Патріярх зі свого боку поблагословив представників ДЦ УНР і побажав їм успіхів у праці для українського народу.

Зустрічі з гостями з України в УІА

Щораз частіше українська громада Ню Йорку має нагоду зустрічатися з нашими земляками з України. Багато наших земляків приїздить до Америки на відвідини своїх родин, а також щораз більше американських українців відвідує рідні сторони. Та події, що проходять в Києві та по інших містах та селах України розвиваються таким скорим темпом, що вістки про успіхи чи невдачі демократично-національних сил в боротьбі за самостійність України, поступ чи брак його в перебудові командно-комуністичної системи, умовини життя, що постійно гіршають, приходять до нас тільки спорадично і звичайно з запізненням та в скороченні.

Щоб могти довідатися з перших джерел про ці події, а також дати можливість нашим відвідуючим гостям запізнатись з обставинами в яких українська еміграція в Америці живе та ближче пізнати американський світ, Дирекція Українського Інституту Америки рішила зорганізувати вечорі зустрічей із новоприбулими гостями з України, що будуть відбуватися в приміщеннях УІА 2 79-та вул., схід в Ню Йорку кожної п'ятниці від 6-ої до 8-ої год., починаючи з 2–го листопада.

Дирекція УІА щиро запрошує зацікавлених гостей з України та мешканців нюйоркської околиці живо користати з цих можливостей і брати численну участь у цих вечорах.

Нове видання ансамблю „Смерічка"

Монтреаль, Кве. — Тут появилося нове видання популярного ансамблю „Смерічка" з Буковини, який в цей час подорожує і концертує по Північній Америці. Заголовок касетки „Лелека з України". Головний вокаліст — Назарій Яремчук. Назарія молоді сини чудово виконують ліричну пісню „Лелека з України".

Касетка „Лелека з України" (5U 109) складається з таких пісень: „Лелека з України", „Материнська доля", „Забудь мене", „Не жди мене", „Дві мелодії", „Білий човен", „Сонце", „Козацька пісня", „Свічка", „Лиш для тебе".

У 1960-их роках появився вперше на Україні естрадний електрогітарний ансамбль „Смерічка". Його заснував композитор Левко Дутковський. Творчим кредо ансамблю стала популяризація української народної та сучасної пісні. З ансамблем виступають видатні співаки **Назарій Яремчук,** Павло Дворський і Інесса Братущик. В репертуарі „Смерічки" є не тільки обробки народних пісень, але сучасні твори Володимира Івасюка, Левка Дутковського, Степана Сабадаша та інших. Ансамбль вперше виконав пісні „Червона рута" і „Водограй". Музичний керівник ансамблю Володимир Прокопик також композитор і головний аранжувальник.

Цю касетку можна замовити телефонічно, поштою або через факс-машину від фірми „Євшан". Продажна ціна: 8.98 (амер.) або 10.98 (канад.) дол. за кожну касетку, і додати 1 дол. за пересилку. За дальшими інформаціями слід писати або телефонувати до фірми: Yevshan Corporation, Box 325, Beaconsfield, Que. H9W 5T8, tel.: (514) 630-9858 або Fax. (514) 630-9960.

Ансамбль „Смерічка"

КОЛО 200 ОСІБ християн-фундаменталістів в СССР, які мали бути першими у новому пляні іміграції до ЗСА зупинено дослівно при останній пашпортній контролі на летовищі у Москві. Виявляється, що на їхніх пашпортах вказано Ізраїль, як країну переїзду. Прикордонники при пашпортному столі заявили еміґрантам, що їм в такому разі потрібно в'їздові візи від Ізраїля, а тоді еміґранти, в більшості з України та Сибіру, мабуть зі страху перед новими бюрократичними головоломками відмовилися виходити з летовища, щоби такі в'їздові візи отримати. Їхня відмова створила неприємну ситуацію для уряду президента М. Ґорбачова, який старається створити враження більш відкритої еміґраційної політики.

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що дня 25-го жовтня 1990 р. відійшла у вічність на 71-му році життя в шпиталі на Квінсі, Н. Й.

наша найдорожча і всіма любима

ДАДА АНДРЕ

родом з Полтавщини, Україна.

ПАНАХИДА відправиться в суботу, 27-го жовтня 1990 р. о год. 6-ій веч. і в неділю, 28-го жовтня о год. 5-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми при 129 E. 7th St., New York, New York.

ПОХОРОН в понеділок, 29-го жовтня 1990 р. з Літією в похоронному заведенні в 10-ій год. рано. Похоронна процесія прибуде о 12-ій год. дня до Церкви-Пам'ятника св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, для дальшої Богослужби. Покійна упокоїться в українському пантеоні в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

В глибокому смутку
РОДИНА та НАЙБЛИЖЧІ ПРИЯТЕЛІ

Відзначили роковини УПА

В неділю, 14-го жовтня, українська громада Трентону відзначила 48-му річницю постання Української Повстанської Армії.

Святкування започатковано Службою Божою та Панахидою за поляглих борців УПА і провідника ОУН Степана Бандеру, яку відслужив о. д-р Василь Макух. Під час Служби Божої та Панахиди співав хор української католицької церкви під керівництвом Івана Бігуна. Під час проповіді о. д-р Василь Макух коротко розповів про геройську боротьбу УПА та просив всіх, щоб взяли участь у святочних сходинах.

О 2-ій годині в залі української католицької церкви відбулися святочні сходини. Сцену гарно прибрали Михайло Дзюбас і Петро Возняк: посередині емблема УПА, на якій яснів золотий тризуб, по боках портрети Степана Бандери і Тараса Чупринки — Романа Шухевича, прибрані квітами та галузками червоної калини.

Святочні сходини відкрив М. Дзюбас, який сказав: „Ми вшановуємо пам'ять героїв Української Повстанської Армії, які боронили відновлену молоду українську державу. Вони сповна виконали свій обов'язок перед Батьківщиною. Вони творили славну історію України і ми їх вшановуємо, схиляємо голови перед їх подвигом".

Хвилиною мовчанки вшановано пам'ять героїв УПА.

Юний сумівець Тарас Лашин деклямував „Молитву" з України.

Присягу вояка Української Повстанської Армії читав гість з України Богдан Кардаш.

„Святочну доповідь виголосив д-р Михайло Дзюбас. Він розповів, що в найважчих воєнних умовах, на окупованій жорстоким ворогом українській території постала добре зорганізована, вишколена і озброєна військова сила, яка вела успішні бої. Відділи УПА вели геройські бої з великими ворожими частинами і завдавали ворогові дошкульних втрат. Гинули не тільки рядові підстаршини та старшини ворога, але партійні працівники обласного і всесоюзного маштабу, маршали й генерали. Тільки під час великої облави в 1946 році Москва втратила 23,000 вбитими та 47,000 раненими, в тому 62 полковники, не враховуючи інших менш важливих старшин (це з архіву НКВД).

Три держави — СССР, **Польща, Чехо-Словаччина підписали договір про спільну боротьбу проти УПА.**

Понад десять років УПА по-геройськи боролася з арміями окупантів, але не капітулювала навіть тоді, коли закінчилася Друга світова війна і вже в мирних обставинах мусіла вести безперестанні бої з найжорстокішими окупаційними силами большевиків.

Багато інших світлих фактів наводив прелеґент. Закінчуючи свою доповідь, він сказав: „Визвольною боротьбою український народ здобуває належне йому місце серед вільних народів світу, здійснює найвищі людські й Божі ідеали і прокладає шлях майбутнім поколінням до щасливого й радісного життя у своїй самостійній соборній українській державі".

Вірш, присвячений УПА „Україна палає вогнями", відчитала Дарія Лашин. Поему „Марена" Марка Боєслава читав Михайло Дзюбас.

Українським національним гимном закінчено святочні сходини.

М. Дзюбас

З волі Всевишнього відійшла
у вічність дня 29 травня 1990 р.
наша дорога і невіджалувана мама,
теща і бабця

БЛ П ОЛЬГА ТИТЛА

уроджена 23 червня 1902 р. в Підгайцях, Зах. Україна

Після похоронних відправ в церкві св. Миколая в Пассейку, Н.-Дж., тіло Покійної спочило на католицькому цвинтарі Св. Духа в Гемтонбурґ.

П О Д Я К А

Висловлюємо щиру подяку о. Ізидорові Васікові за похоронні відправи і прощальну проповідь в церкві. Дорогим приятелям і пластовим друзям: Миколі Галіву, Романові Голіятові, пл. сен. Василеві Мочулі і пл. сен. Володимирові Воловодюкові за прощальні слова після Панахиди і поминальної тризни. Дорогим приятелям: Андрієві Добрянському та всім хористам, пластовим друзям з «Червоної Калини» за чутливий спів під час Панахиди.

Щира подяка Родині, приятелям, пластовим друзям та знайомим, які чисельно прибули попрощати Покійну в останню дорогу та за численні квіти. Дякуємо щиро за пожертви Святих Літургій, на які зложили: Р. і Г.Микита, Анна Король, Галина Головінська, В. і Л.Мочула, В. і К.Воловодюк, А. і О.Федун, Б. і О.Кузишин, Т. і І.Кулик, Р. і А.Максимович, Стефа Галькович, родина Гевриків, Богдан Склепкович, Іван Федів, Борис Кекіш, Б. і Д.Кекіш, В. і Я.Стойко, Й. і С.Іванчух, Я. і Л.Федун, Р. і Б.Ковалів, К. і М.Ваньо, М. і І.Мороз, С. і О.Палидович, Т. і О.Білостоцький, Є. і Б.Титла, Серафима Гриценко, Ольга Кучма.

НА ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ ЗЛОЖИЛИ:

по $250.00 — Б. і Г.Титла, М. і Н.Титла, Є. і Б.Титла
$204.00 — Співпрацівники Є.Титли, фірми «Говмедія»
по $100.00 – М. і Н.Цьолко, І. і Л.Декайло, Б і Х.Певний, Я. і М.Томоруґ, Марта Кравс, Христина Блаженко
$80.00 — Серафима Гриценко
по $50.00 - Ю. і Х.Ференцевич, З. і В.Салевич, Роман Комарницький, родина Пенкальська-Голіят, Р. і А.Максимович, І. і Н.Головінський, Я. і М.Тимочко, А і С.Добрянський, Дарія Билов
$40.00 — Я. і М.Вижницький
$35.00 — Б. і Л.Кутний
$30.00 — Орест Побігушка
по $25.00 - М. і А.Гнатюк, Ф. і О.Ракочий, І. і Х.Чебуняк, Дж. і М.Ґібфрід, П. і Т.Панкевич, Марія Бакалець, Б. і О.Михайлів, М. і З.Галів, І. і Я.Лучечко, М. і О.Юзенів, Ірина Качмарська
по $20.00 - Ю. і Н.Струтинський, В. і Я.Стойко, А. і С.Федишин, А. і О.Федаш, Я. і Д.Бойдуник, В. і Д.Семеґен, Миролюб Позинський, Наталка Дума, І.Голинська, Дж. і Ш.Роджерс
По $15.00 — І. і С.Цьолко, Софія Ховзун

На фонд будови Українського Музею в Нью-Йорку:
по $50.00 - М. і О.Ґнатейко, В. і Б.Слиж, В. і К. Воловодюк
По $25.00 - Б. і І.Чайківський, Б. і О.Кузишин, О. і М. Кебало

Нехай Господня ласка завжди буде з Вами.

В глибокому смутку
сини Богдан, Маркіян і Євген

„Батько і дочка"

(Враження з виставки)

Від 5-го до 7-го жовтня у Філядельфії, в залі виставок Українського Освітньо-Культурного Центру проходила образотворча виставка о. архіпресв. Сергія Кіндзерявого-Пастухова і його дочки Ольги.

Вже 32 роки мистець працює в техніці пастелі. Ця техніка відома з 16 ст. У техніці пастелі творив Едґар Деґа. В Україні — Олександр Мурашко, Олексій Шовкуненко, Йосип Бокшай. Щоб фарбовий шар не осипався (бо пастель виготовлена із стертих у порошок фарб), Кіндзерявий-Пастухів має свій спосіб скріпити той шар.

Глянувши на „Страсну п'ятницю", якою починається виказ картин мистця, мимоволі охоплює нас глибока задума. На першому пляні — гілка весняних квітів, що покриває цілу поверхню картин, поміж квітами, вдалині видніють три хрести й саме вони зумовлюють асоціяції зв'язані із страстями, з довговічними страстями нашого народу, але квіти, що символізують радість, приносять полегшу нашій душі наче б провіщали волю, всенародню радість. Витворені асоціяції перегукуються з нашою дійсністю, сучасною ситуацією, розпростертою на розлогому обширі нашої рідної землі.

„Старість" — старезний дідуган, згорблений, вдивлений у землю. З усього того, що зобразив мистець, виходить, що це не заглибленість у думках, а прямо крайня безрадність в обставинах глибокої старості.

У картині „Газда" створений тип нагадує нам проворного ґазду", що його можна було зустріти на Бойківщині чи Гуцульщині.

„Старий чернець" переданий вірно до тієї міри, що думкою линемо до знайомого нам Почаєва. Цікаво зображений „Козак Нетяга". Він — справді бідняк, але в його виразі обличчя пробивається легка усмішка — тяжка доля його не зламала.

„Оранка" притягує нашу увагу тим, що розв'язана в брунатних відтінках.

Пейзажі Кіндзерявого-Пастухова наче творять зовсім відмінну групу картин, вони всі захоплюють, та все ж із них виділяється — „Берізки", „Золота осінь", „Зимовий ранок", „Гірські пороги", „Дністер".

У пейзажах — гармонійність сполучень кольорів, словом, мистець проникливо відтворює в них неповторну красу природи. Крім цього помітною є вмілість мистця донести настрій до глядача, не згадуючи вже високого професійного виконання. Кіндзерявий-Пастухів виставив 27 картин. Ці картини — прекрасна тема для мистецтвознавця, а не привід для звичайної журналістичної нотатки.

Мистець залишив ще деякий слід у сценоґрафії. Із зрозумінням специфіки театру, запроєктував сценічне оформлення „Електри" та костюми до цього спектаклю. Його декорації та костюми у великій мірі посилили звучання сценічного тексту.

У мистецькій творчості Кіндзерявого-Пастухова не тільки відображення самої краси, але ще й пошук мистецької правди. Недарма Раскін у своїх ескізах про мистецтво каже: „де починається пошук правди, там починається життя".

Між іншим, мистець не таїть, що в нього довше забирає часу переосмислення ніж сама реалізація.

Від першої виставки, його талант помітно зміцнів і це саме можна сказати про його технічне підвищення, а „висока техніка, — каже Святослав Гординський, — дає змогу давати завершені твори". Не помилимося, коли скажемо, що мистець своїми пастелями збагатив наше образотворче мистецтво.

З черги, про талановиту Ольгу Кіндзеряву-Пастухів. 4-річною вже навчилася писати й почала грати на фортепіяні; вчила її мама, абсольвентка Консерваторії. В дев'ять років стала Ольга наймолодшою бандуристкою в Школі гри на бандурі, що її зорганізував і нею керував її батько. Закінчивши Vassar College, у якому мала повну стипендію і де крім біології вивчала російську мову, завідувала слов'янським відділом великої книгарні Шенгофа. Ця праця вичерпувала її сили та не давала її змоги рисувати, малювати, що дуже любила, маючи до цього неабиякий хист, унаслідажений від батьків (мати відома писанкарка, дуже добрий рисівник, професійно працює проєктувальником). З цієї ситуації Оля вийшла так, що поступила в Massachusetts College of Art, та завершила його з найвищими оцінками.

Влітку 1980 року Ольга відбула першу, цікаву для мистців подорож до Греції, де в короткому часі вивчила грецьку мову. Згодом поїхала до Італії та Німеччини (німецьку мову вивчила в коледжі). Мисткиня відбула ще дві подорожі по Европі, відвідуючи музеї та мистецькі ґалереї. Ці подорожі були настільки цікаві, що про них варто написати окремо.

Мисткиня виконала фрески на стінах головної залі в Educational Center на острові Томпсон. Для п'яти американських видавництв виконала 117 ілюстрацій і три обкладинки. Брала участь у п'ятьох американських експозиціях. Самостійних виставок мала вісім: три — для американців, три — для українців, дві — в Греції. Виконала дві обкладинки для „Нашого життя" й одну для „Рогатинської землі". Вчила рисунку в одному Центрі, дереворитy в двох коледжах, каліграфії в Школі каліґрафії в Бостоні і на Креті.

Крім цього, Ольга цікавиться літературою. Переклала на англійську мову деякі твори Василя Барки.

Як мистець, Ольга проявляє себе в акварелі, акриліку, пастелі; працює також олівцем і вуглем.

В експозиції Ольги Кіндзерявої-Пастухів, на яку саме відгукуємося, її малярський хист інтенсивно виявлений у дереворитах, їх 21. У них слідне оволодіння технікою цього давнього роду ґрафіки.

Відчутний ефект, при цьому наявний сенс обсервації майстрині в „Кувендабесідниці". Викликає враження „Старуха і горох". Характер особи, це її „Автопортрет". Передача незвичайної чутливості в „Двох кицях", „Голубих півниках", „Чорних півниках", „Конику", а вміння створити настрій у „Зажуреному".

Її 15 картин не меншою мірою визначають обличчя зрілого мистця. На це вказують — естетичний смак, вразливість на колір і вміння освітлити об'єкт.

У її квітах вражають ніжність і теплота: „Лілеї на фіолетовому", „Лілеї на синьому", „Лотус". Мистецьки цікавий натюрморт „Ріпа і помідори". Привертають увагу тональними співвідношеннями „Запасний канал" і „Червоний кораблик". Суґестивний настрій створює „Вітряна синява", впарі з експресією почуттів.

Василь Барка в своєму відгуку-нарисі п. н. „Багатозначна виставка", пишучи про виставку Ольги Кіндзерявої-Пастухів, підкреслює: „В більшості скрізь досягнуто барвної та композиційної злагоди; в добрій мірі технічної виробленості". В іншому місці тексту читаємо: „Тут висвітлюється перед нашим зором малюнки Ольги Кіндзерявої-Пастухової, пройняті повівом від свіжого таланту, в їх причарі, ніби з квітучого літа на придніпрянських краях".(„Народна воля", 3 січня 1985 р.).

Про „Батька і дочку" перед їхньою виставкою писала в „Свободі" Ірина Райнер, але це було, так сказати б, тільки приторком, тому й це максимально сконденсоване доповнення.

Отець протопресвітер Сергій крім богословії, що її студіював у Гіршберґу в Греко-католицькій Семінарії та в Університеті в Ерлянґені, студіював ще філософію на цьому Університеті. В Україні почав студіювати медицину у Вінниці. Перша його виставка пастельних картин відбулась у Ню Йорку в 1958 році, в 1963 році написав і видав монографію про хрест п. н. „Дерево життя". Висвячений на священика в 1965 році. Переклав на українську мову „Ґільґамеш", що вартий окремого обговорення. Переклав і впорядкував „Чин дванадцяти псальмів". Виготовив ряд богословських довідок і памфлетів, як також філософських есеїв. Інколи проповідував по радіо „Свобода". Час-до-часу читаємо його вдумливі статті.

Перебуваючи в Німеччині і безпосередно після Другої світової війни, Сергій Кіндзерявий-Пастухів хотів студіювати в мистецькій Академії в Мюнхені. На привелике здивування його не прийнято до Академії. Його праці були настільки зрілі, що Академія проголосила, що кандидат може бути абсольвентом вищих студій.

Очевидно, молодого Сергія немалою мірою пройняло жалем, та він усвідомив собі, що не має часу та сенсу сумувати. Якраз тоді наші люди поволі лагодились до виїзду за океан, тому необхідне в сфері образотворчого мистецтва й теоретичні дисципліни він засвоїв систематичним самостійним навчанням, не згадуючи того, що чимало скористав від знайомих німецьких малярів. Згодом йому в пригоді стали відбуті студії філософії, а надівсе богословії, бож теїстичне — джерело його творчого натхнення. Такий підхід набирає вищої гідности та в більшій мірі впливає на споживача мистецької творчости, викликаючи в нього не тільки захоплення, але й спонуку до роздумів. Правду сказав Василь Барка, що „його видива мають глибину і єдність настрою..."

Його твори на цій виставці — це результат його наполегливої, натхненної праці та багаторічного досвіду, результат його унікального таланту.

Виставку відкрила Аня Максимович, голова 45-го Відділу СУА й передала слово Людмилі Чайківській, імпрезовій референтці, яка подала короткий перебіг життя мистців. Як звичайно, в її слові не тільки сама тематичність, але й погідне забарвлення. Головним промовцем був відомий сеньйор мистців маестро Петро Меґик, який підкреслив суттєве в творчості обох мистців. Слухачі-глядачі, заповнивши залю виставок УОК Центру, з увагою прослухали про представлених мистців.

Після оглядин виставки, порозсідались у вигідних фотелях і ще довго гуторили при смачній перекусці, що їх приготували жінки, організатори цієї мистецької виставки.

Яр. Климовський

Прощання о. Стефана Зарічного в Маямі

Українська католицька парафія Успення Пречистої Діви Марії у неділю, 2-го вересня, прощала свого пароха о. Стефана Зарічного. У цю неділю свою останню Св. Літургію у супроводі диякона відправив о. Стефан і по Св. Євангелії сказав прощальну проповідь двома мовами. По відправі посвятив пропам'ятну таблицю 1000-ліття Хрещення Руси-України. Тоді усі парафіяни перейшли до церковної залі, щоб ще кілька хвилин бути зі своїм парохом і попрощати його.

Заля була вщерть заповнена вірними. Була також присутня мама о. Стефана і гість о. Криняк з церкви св. Миколая, друг о. Стефана. Святом проводив проф. Микола Чировський. По молитві і перекусці прощали о. С. Зарічного М. Ковальчук від парафіян і як член комітету Хрещення України, о. Криняк як приятель, М. Ракуш від Т-ва старших віком, Соня Микитка від Сестрицтва, від СУА Ірина Ракуш і від Українсько-Американських Об'єднаних організацій Маямі, П. Ґаладза, дириґент церковного хору. Дана і Карина Максимович відспівали дует „Де згода в сімействі" — улюблену пісню о. Стефана.

Отець Стефан Зарічний був нашим парохом 6 років. Це були роки дуже успішні в праці нашої парафії і цікаві в подіях цілого українського народу. Відсвяткували ми 30-ліття нашої церкви Успення Пречистої Діви Марії, яку почав будувати у 1954 році о. Павло Смаль. Парафіяни відсвяткували величаво 10-ліття священства о. Стефана. А найбільшим святкуванням було 1000-ліття Хрещення України. Святкування започаткував хор „Бурлаки" з Канади. Наші отці (о. Стефан зі запрошеними отцями з дієцезії) відправили Св.

Таблиця 1000-ліття Хрещення України, вмурована на фронтовій стіні церкви Успенія Пречистої Діви Марії, української католицької церкви в Маямі, Фл., за старанням і проєктом інж. Михайла Ковальчука та Миколи Ракуша. Зліва: М. Ракуш, о. шамбелян Іван Стевінський та інж. М. Ковальчук.

Літургію у римській католицькій катедрі Св. Марії з участю римо-католицьких отців і архиєпископа МекКарті. Під час Літургії співав наш церковний хор під дириґентурою Тараса Максимовича. Проф. М. Чировський зорганізовав симпозіюм. А на закінчення свята була відслужена Св. Літургія в нашій церкві з римо-католицькими священиками і кубинським єпископом Романом. Плянувалося величаво відсвяткувати посвячення пропам'ятної таблиці 1000-ліття Хрещення України. Завдяки старанню М. Ракуша і М. Ковальчука, які не жаліли часу і труду і подбали, щоб таблиця була зроблена на час виїзду о. Стефана з Маямі. І посвяченням таблиці закінчили ми, парафіяни, разом з о. Стефаном велике свято.

Усі парафіяни, які прощали нашого пароха, підкреслювали заслуги для парафії. У кожній праці віддзеркалювалась його велика любов до українського народу і Церкви.

Наша церква в Маямі, у найбільш висуненому південному місті ЗСА, з прегарним кліматом має великі можливості праці. Члени парафії, хоч їх небагато, розкинені по різних околицях Великого Маямі, є старші віком, але є і молоді. Декотрі парафіяни є хрещені в цій церкві, брали шлюб в ній, хрестили своїх дітей і нині вони є надією нашої парафії. Вони співають у хорі, мають науку катехизму і школу українознавства для своїх дітей. А старші віком працюють жертвенно для церкви, підтримують її матеріяльно. Сестрицтво спеціяльно займається церквою. Та й старших бачимо в церковному хорі. Отець Стефан поставив іконостас і почав віднову церковної залі. Багато ще треба праці і фондів до закінчення початого. Але сподіваємося, що при добрій волі і працьовитості парафіян і при допомозі нового пароха закінчимо почате о. Стефаном діло. Отець Стефан старався брати участь у громадському житті, ми його бачили на імпрезах, у шпиталях, відвідуючи хворих, даючи оголошення у бюлетені. Навіть сам пожертвував на віднову залі. Ми певні, що він, відходячи від нас, лишає частину серця між своїми приятелями, як сказав о. Криняк. Всі щиро бажали йому багато здоров'я і сил на новій парафії.

На закінчення о. Стефан подякував усім, згадав дітей і старших віком, які працюють жертвенно для добра церкви. Відспіванням молитви „О спомагай нас, Діво Маріє" закінчення прощання.

Мирослава Тершаковець

На потребу...

(Закінчення зі стор. 2)

дова Національного Музею у Львові мусить стати журою найкращих, найсильніших і найбагатших — одним словом усіх членів нації".

Сьогодні цими ж словами ми звертаємось до вас. Шановна Громадо, кому не байдужа доля українського мистецтва. Бо всі погляди музеїв в Україні звернені до нас, щоб ми достойно могли виступити посередниками в популяризації музейних скарбів.

Значний досвід цієї праці ми набули протягом 14-ти років. Хоч наш музей малий і з обмеженими фінансовими можливостями, але за 14 років своєї діяльности, відірвані від рідної землі, ми стараємось популяризувати українське мистецтво. Постійною експозицією, стаціонарними та подорожуючими виставками і каталогами, які виходять до цих виставок. Подорожуючі виставки об'їздили не лише українські осередки в Америці та Канаді, а також були позичені і експонувались у стейтових та публічних музеях Америки. Останнім часом все частіше з'являються статті в Україні про наші каталоги. Нещодавно в „Памятниках архитектуры" доктор мистецтвознавства Т.М. Логвин написав про каталог до виставки „Втрачені архітектурні пам'ятки Києва", автором якого є Тит Геврик. Передрук каталогу розпочали у журналі „Пам'ятки України" ч. 1 за 1990 рік. Редакція журналу готує до перевидання цілу книгу. Ця виставка була подорожуючою, вона об'їхала 20 міст Америки та Канади: починаючи від будинку Сенату у Вашінґтоні та закінчивши Фаундерс ґалерією при університеті в Сан Дієґо. Подорожуючі виставки — це одна з форм активної популяризації нашого мистецтва. Музей використовував кожну нагоду, щоб розповісти ще раз, що ми живемо, існуємо, зберегли та бережемо, не дивлячись на складні умови існування, своє мистецтво, а отже і культуру. Виставка українського народного мистецтва експонувалась в Стейтовому музеї Трентону, в Монмут музеї,Ню Джерзі, в Мілвокському публічному музеї. Фотовиставка „Історія української іміґрації в Америці" експонувалась в ротонді в Гаррісбурґу, столиці стейту Пенсильванія.

Тепер, коли виникла реальна можливість експонувати оригінальні експонати, випозичаючи з музеїв України, можемо собі уявити, що зацікавлення у таких виставках зросте, бо ориґінальний твір мистецтва не може замінити жоден діяпозитив, як би він не був добре виконаний, ані жодна фотографія. Оригінал живе, говорить, промовляє.

На превеликий жаль, коли відкриваються широкі перспективи для розвитку виставочної праці, ми стоїмо перед дійсністю: бракує місця, грошей... Адже кожна виставка вимагає чималих коштів, а коли до виставки готується об'ємний каталог, то кошти перевершують десять-п'ятнадцять тисяч. Для того, щоб урядові фундації підтримували нашу ініціятиву, вони повинні реально бачити, як громада підтримує цей музей, і тоді допомога зростає прямопропорційно: чим більше громада допомагає фінансувати музей, тим більша фінансова допомога від урядових чинників. Це значить, такий музей необхідний громаді. Це значить, що українцям залежить на популяризації свого мистецтва, так допоможемо їм. Але якщо громаді байдужа ця ділянка культури, то і нам до цього немає чого вкладати грошей. Як у притчі про три таланти: один син закопав свій талант, інший розтратив, а третій примножив. Йому й допомогти.

Рух...

(Закінчення зі стор. 2)

помічати? Адже „Гарвардська Біблітека" підносить престиж української літератури в усьому світі, дає як україномовному, так і англомовному читачеві багатовікові здобутки духовної культури українського народу".

Автор підкреслює особливе значення цього почину багатьох меценатів-жертводавців ФКУ. Пишучи про запроєктовані томи „Гарвардської Бібліотеки", він стверджує, що „...на наше глибоке переконання, таке монументальне видання — справа не лише вузьких спеціялістів-давників, воно має стати справою державною, загальнонародною, особливо тоді, коли йдеться про історичну пам'ять українського народу і його національну свідомість. Кинутий М. Зеровим заклик: „До джерел !" буде тут на своєму місці, бо настав час цілої громадою розчищати замулені джерела. Не применшуючи власних сил і можливостей, мусимо визнати гірку правду: ні наша поліграфічна база, ні та мізерна кількість спеціялістів-давників, яка вивчає і викладає історію давньої літератури на Україні, здійснити подібне видання неспроможні — ні тепер, ні в найближчі десятиліття. Нам дано великий шанс і якщо ми його з гідністю і професійною зібраністю не використаємо при спільній роботі над виданням, то майбутні покоління ніколи не пробачать нам нашої байдужости і духовної апатії".

Тому сьогодні, як ще ніколи, нам треба підтримати українські наукові установи, які працюють над поглибленням національної свідомости, виготовляючи нові видання і плекаючи корисні контакти з науковцями України. Вклад наших ресурсів у відновлення історичної пам'яті в Україні — це перший необхідний крок до державної самостійности.